

NORDISK NUMISMATISK ÅRSSKRIFT 1939

NORDISK NUMISMATISK UNION

CHR. J. THOMSEN: OLE DEVEGGE

Projecteret Fortale til tredie Deel af Catalogen over O. Devegges
Myntsamling.¹ Udgivet med Anmærkninger af

GEORG GALSTER

For de, som ikke nøie kjende, hvad der i de senere Aar er forefaldet ved de offentlige Samlinger, vil det være vanskeligt at forklare de Hindringer, som uopsættelige Forretninger, Reiser, Modtagelsen af store Samlinger, Flytninger af Museer o. s. v. o. s. v. have foraarsaget, hvilke Omstændigheder have bevirket, at der er hængaaet lang Tid mellem Udgivelsen af den 1:ste Deel og denne Deel af Fortegnelsen over O. Devegges Möntsamling.²

Jeg vil ikke trætte Læserne med at oplyse Alt, hvad der har gjort det vanskeligt for mig at faae Fortsættelsen udført saaledes, som det var mig paalagt af den afdøde Samler, og for ei yderligere at udsætte dette Arbejde, lader jeg nu den III Deel udkomme för den anden, uagtet der af denne er trykt et Antal Ark. — Da den II Deel imidlertid indeholder den vigtigste Part af Devegges Möntsamling, nemlig de skandinaviske Mönter, yngre end Middelalderen, har jeg troet det hensigtsmæssigt, at

¹ Forfattet af Chr. J. Thomsen i April 1865, renskrevet af Ludvig Læssøe, Copist ved det kgl. Mynt- og Medaillecabinet. Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Arkiv. Manuscriptets ejendommelige Retskrivning og Tegnsætning er nøje gengivet her.

² O. Devegge's Mynt- og Medaille-Samling. Bind I indeholdende Medaillerne, Mynterne af den ældre Middelalder og Skandinaviens Mynter fra den senere Middelalder. Khn. 1851. — Dette Bind indledes med en »Forerindring» af Thomsen (dateret 20 Juni 1851) med Uddrag af Devegges Testamente og Omtale af Betydningen af Devegges Gave for Myntcabinettet. — Bind III indeholdende den nyere Tids Mynter fra Lande udenfor Skandinavien, de orientalske, antike og byzantinske Mynter, samt numismatiske Bøger. Khn. 1866. — Dette Bind, der udkom efter Thomsens Død, indledes med et kort Forord (dateret December 1865). Den nye Directeur for Myntcabinettet, Dr. Carl Ludvig Müller, har formodentlig ment, at Thomsens Fortale var overflødig. — Bind II indeholdende Mönterne af den senere Middelalder og Skandinaviens Mönter fra den nyere Tid. Khn. 1867.

dens Udarbeidelse, som er i kyndiges Hænder, kunde tjene som et Supplement til og Berigtigelse af de store Værker, vi have over Nordens Mønter, at dette ikke lader sig udføre hurtigt vil let indses, især da alt det Udtagne maatte indføres i Kabinettets autoriserede Fortegnelser og indlægges i Suitterne.

Det vil være klart, at en saa omfattende Plan at ville have antique, orientalske og alle fremmede Landes Mønter, yngre end Middelalderen foruden næsten alle andre Arter, af Mønter og Medailler er et saa stort Foretagende, at en ei meget riig Mand om endog ved Anvendelsen af mange Aar og megen Fliid, ikke vil kunne bringe det, som ikke directe angik Norden til mere end til noget blot fragmentarisk, der kunde tjene til hans egen Oplysning og Belæring; jeg har derfor troet at burde af-fatte disse Afdelinger, som ikke angaae Norden, kortere, da de fornemlig kun vil tjene til at vise, hvad der er udtaget til de offentlige Samlinger, og hvad der skal sælges.

Efter den avdøde Samlers velvillige Bestemmelse, skulde af de antique Mønter udtages Alt, hvad Møntkabinettet ikke havde, men naar dette var skeet, skulde Thorvaldsens Museum have Lov til at udtage, hvad der, manglede der, og de udtagne Stykker i Fortegnelsen mærkes med Th.³ —

³ Denne testamentariske Bestemmelse (ved Codicil af 5 Januar 1847) gav Anledning til Meningsforskel mellem Executorerne i Thorvaldsens Bo (Conferensraad Collin, Justitsraad Thiele, Professorerne Clausen, Schouw, Bissen og Overpræsident Lange). Ludvig Müller, som havde faaet overdraget at udarbejde Kataloger over Thorvaldsens efterladte Samlinger af Antiquiteter og Mønter, virkede ivrigt for, at man skulde modtage Devegges Mønter; men Professor Schouw hævdede med gode Grunde i et længere Indlæg, dateret 30. Sept. 1847, at en saadan Forøgelse vilde stride mod en Tillægsbestemmelse til Thorvaldsens Testamente, og han mente, at »man bør forebygge at forstyrre Museets Character som et Monument over Thorvaldsen«. I Februar 1848 blev Sagen forebragt Communalbestyrelsen, hvis Flertal sluttet sig til Professor Schouws Mening. Magistraten indstillede derefter Spørgsmaalet til Justitsministeriets Afgørelse, og dette erklærede, »at der ikke var nogen afgørende Betænkelighed ved at modtage denne Gave, dog at de Deveggeske Mynter enten maatte holdes afsondrede fra den oprindelige Thorvaldsenske Myntsamling eller dog drages Omsorg for, at det kan vides, hvilke Mynter der høre til sidstnævnte Samling«. Skønt Executorerne paa Mødet den 8. Juli 1848 erklærede, at de ikke ansaa sig for bundne ved denne Fortolkning af Thorvaldsens Testamente, lod de det dog bero ved denne Afgørelse og modtog Gaven. Müllers Synspunkt, som saaledes blev det sejrende, var vistnok det rent praktiske, at Samlingen af antike Mynter i Thorvaldsens Museum dannede en Slags Reserve for den kongelige Samling paa Rosenborg, hvis denne skulde lide Tab ved Tyveri eller Ildsvaade. Og ud fra dette (lidet pietetsfulde) Synspunkt udskød han Doubletter og bortbyttede han af Thorvaldsens Mønter. Jævnfør saaledes »Antike Mynter tilhørende Thorvaldsens Museum, som ville blive bortsolgte ved Auction i Forfølg med den 3die Afdeling af Devegges Myntsamling i Viingaardsstræde Nr 2 (Hôtel du Nord) i Slut-

Som en Følge heraf er den Deel af de antique Mønter, der skulle sælges bleven derved endnu mere inskrænket, dog vil der for mindre Samlere og Mönthandlere findes en Deel, der vil kunne fortjene deres Opmærksomhed. — I det nu den Deel seer Lyset, som skulde slutte Beskrivelsen af min gamle Ven og Collegas numismatiske Samlinger, troer jeg at burde meddele nogle Oplysninger om den Mand der saa ædelmodig har beriget det kgl. Møntcabinet, og betænkt andre offentlige Samlinger, og tillige vise hvad Udholdenhed selv med smaae Midler formaae at udrette.

Ole Devegge var født d. 20 October 1772 i Christiania, hans Fader, var Sørenskriver i Agger, Asker og Bærum, som netop omgiver Christiania, hans Moder var Karen Sophie Riis;⁴ efter et Sagn som var bevaret i hans Slægt nedstammede denne, fra en udvandret Hugonot-Familie d'Eveque eller de Vegue, som havde nedsadt sig i Norge og omdannet Navnet overensstemmende med den norske Skrivemaade.⁵ — Som Dreng blev han sadt i Christiania Latin Skole, Rectoren ved denne var da Søren Monrad, en Mand af den gamle strenge Skole, som fremfor alt ville danne gode Latinere.⁶ Imidlertid døde den 70-aarige gamle Rector 1788

ningen af Marts 1866; denne Fortegnelse omfatter 337 Numre med det flerdobbelte Antal Mønter. I den af Müller som Museets Inspecteur forfattede Fortegnelse over de antike Mynter i Thorvaldsens Museum, som udkom 1850, og som iøvrigt er et fortræffeligt Katalog, fuldt godt at benytte den Dag i Dag, indføjede han alle de Mønter, som Peter Oluf Brøndsted havde samlet og deponeret hos Thorvaldsen i en forseglet Kasse. Disse, som i Antal og Værdi næsten overgaar Thorvaldsens egen Samling, hører selvsagt højst uegentligt til Thorvaldsens Samling; de er dog i Fortegnelsen mærket med »B«. De Mønter, som Müller udtog af Devegges Samling, — 843 Stk., mest romerske, 3 i Guld, 467 i Sølv och 370 i Bronze, — blev heldigvis ikke indarbejdet i Fortegnelsen, selv om de indordnede i Møntrækkerne i Skufferne. Paa Directeur Oppermanns Initiativ blev Devegges Mønter udtaget af Samlingen og i Henhold til Bestyrelsens Beslutning af 9. November 1923 deponeret i Fyens Stiftsmuseum i Odense.

⁴ Sivert Devegge, født 1728, død 1774. Karen Sophie Riis, født 1745, død 1826; hun var Datter af Capitaine R. paa Toten. Ole Devegge, hans Forældre og Søstre omtales nærmere af Conradine B. Dunker: Gamle Dage. Erindringer og Tidsbilleder. Ny ill. Udgave ved Amtmand Viggo Ullmann og Arkivar Krog Steffens (Kria. 1909) S. 263. — Yderligere Oplysninger forefindes i et Par selvbiografiske Optegnelser i Ole Devegges Papirer.

⁵ Dette »Sagn», som Devegge selv har nedskrevet (efter 1815) i en selvbiografisk Optegnelse, er urigtigt og sikkert fremkaldt af en Slags honnet Ambition. Fædrenegaarden Devegge, hvorefter Slægten havde Navn, og som laa i Hallingdalen (Nes Sogn og Herred, Buskeruds Amt), nævnes allerede 1528: »Diguegge». Hovedbygningen med den gamle interessante Røgstue nedreves ca. 1850. O. Rygh og Hj. Falck: Norske Gaardsnavne V (Kria. 1909) S. 95.

⁶ Søren Seerup Monrad, født 1728 paa Avernakø, Student 1746 fra Metropolitanskolen, 1752 Magister, 1754 Conrektor og 1782 Rektor ved Skolen i Christiania. Ehrencron-Müllers Forfatterlexikon V (1927) S. 423 f. Han var Fader til Møntsamleren, Cancellidepu-

og 17 Aar gammel sendtes den unge Devegge til Kjøbenhavn, hvor han blev Student og med Udmærkelse tog Examen philologicum og philosoficum 1790.

Den unge sjældent dygtige Student var lille af Væxt, sygelig og omendskjönt han havde gode Forkundskaber kunne han ikke bestemme sig til noget Fag. Edward Colbjørnsen, som han var anbefalet til, ville, han skulle studere Jura,⁷ han begyndte og derpaa, men mangfoldige andre Retninger tiltalte ham mere, han anskaffede sig efterhaanden med sine smaae Midler, en Bogsamling, der ikke var ganske ubetydelig, Naturalier og Kunstsager; men i Kjøbenhavns store Ildebrand 1795 tabtes næsten alt dette, idet han boede paa Graabrødretorv, hvor flere Huse brændte. — Imidlertid lod han sig ikke standse af dette Uheld, men begyndte strax at samle igjen.

Ved denne Tid gjorde en ung Pige et stærkt Indtryk paa ham, han friede og var lige ved at faae Ja, da en anden høi og velvoxen Frier meldte sig, der og havde bedre Udsigter og Devegge fik at trøste sig med, at den Pige han ville ægte, senere levede lykkelig omgivet af en stor Börneflokk; det var imidlertid en Krænkelse og Aarsag til at han senere ei tænkte paa at gifte sig.⁸

Hvor lille og svag han end var, var han dog meget behændig og da han ved denne Tid besøgte meget Billarder, vandt han snart en overordentlig Færdighed i dette Spil,⁹ den var saa stor, at det blev, i de Aar han havde saa lidt at leve af, en Indtægtskilde, imidlertid havde han

teret Peter Johan Monrad (1758—1834). Devegge blev dimitteret af Monrads Efterfølger Niels Treschow (hans senere Svoger) og indskrevet paa Københavns Universitet den 10. Nov. 1789.

⁷ Det var sikkert Edw. Colbjørnsen, der 1791 skaffede Devegge Stilling som Volontør i Rentekammeret; men da denne Stilling var ulønnet, og Devegge stod uden Hjælpemidler, maatte han i Stedet fra 1. Maj 1792 tage Ansættelse som Assistent paa det nyoprettede Classenske Fideicommiss' Contoir; hans Lønning her, 16 Rdlr. maanedlig, var i en lang Aarrække alt, hvad han havde at leve af.

⁸ Nogle Conceptor i Devegges Efterladenskaber vidner om hans store Hjertesorg. Det var en Jfr. Møller, som ikke nærmere kendes. Muligvis er det en Broder til hende, Devegge nævner i en Optegnelse ca. 1793: »Min Ven C. A. Möller en Klokke Søn fra Kiöbenhavn med et ypperligt Hjerte aldeles stemt for Venskab.»

⁹ Imellem Devegges Optegnelser findes derom følgende Notits: »1791 kom jeg förste Gang med S. Sivertsen Undercancellist paa et Billard hos Haderer for at lære dette henrivende Spil — Dets Interesse har megen Lighed med Jagtens maaeske er Nydelsen her finere.» I Følge velvillig Oplysning af Konservator Linde boede Billardholder Haderer ved Aarhundredskiftet i Kjøbmagerkvarter Matr. Nr. 11; det svarer til nuværende Pilestræde 37, Hjørnet af Kronprinsensgade.

mange Planer, at studere paa. Hvergang han læste Böger og Journaler og stødte paa noget, som han syntes fortjente at erindres, exerpere han dette paa et lille Blad og ordnede disse Excerpter i Klasser f. Ex. til det danske Sprog, til Adelshistorien, til det danske Vaaben, industrielle Opdagelser o. s. v. o. s. v.

Det var hans ivrigste Ønske at faae en Audients hos Kronprindsen (senere Frederik VI) for at vise ham nogle af disse Excerpter, som han haabede skulle anbefale ham til en eller anden Ansættelse. Det lykkedes ham og at faae en Audients, men den forlegne Student forstod ikke saaledes at føre sin Sag for Thronfølgeren, at det havde videre Virkning end at han roste hans Flid; imidlertid ansattes han i Aaret 1803 som Underbibliothekar ved det Classenske Bibliothek;¹⁰ her havde han nu de allerbedste og videste Leilighed til at kunne forøge sin Excerpt Samling, men ved ikke altid at kunne bedømme det Fremsattes Værd, voxede denne saa uendelig i Omfang, at han maatte gjøre Excerpter af Excerpt Samlingen for at kunne finde Rede i de mange tusinde, han havde udskrevet af Böger, Journaler og Blade.¹¹

Hans Post som Underbibliothekar bragte ham naturligviis i Forbindelse med Bibliothekaren, og dette var Professor Ramus, der tillige var eneste Bestyrer af det kongelige Møntcabinet.¹² — Devegge havde, lige-

¹⁰ Den 4. Februar 1803 fik Assistent Devegge ved Fideicommis Contoiret Gagetillæg (fra 24. Marts at regne) paa 5 Rdlr., altsaa fra 16 til 21 Rdlr., mod fra Kl. 10 til 3 slet at være til Stede paa Bibliothekets Læsesal. Bibliotheket, der laa i Amaliegade (nuværende Nr. 40), var 1797 aabnet for Publikum.

¹¹ Devegges Excerpter opbevares nu paa flere forskellige Steder i København. I den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, ligger hans numismatiske Optegnelser, der dog kun indeholder lidet af Interesse, og som hovedsageligt er Forarbejder til det ufuldendte Møntværk. — I den danske Ordbogs Arkiv i Videnskabernes Selskab forefindes 7 500 cm² Ordnotater. — I det kgl. Bibliothek (Ny kgl. Saml. 327 c) opbevares Devegges Ordforklaringer af Hallagers Norske Ord fra Kaad til Køite, 1ste Samling 1813, og samme fra Kaa til Koun, 2. Samling 1813. Jævnfør hertil Alfr. Krarup: Katalog over Universitetsbibliothekets Haandskrifter II (Khn. 1935) S. 192, hvor med nogen Tvivl til Devegge henføres: »Samling af Ord, som ere brugelige i Tellemarken i Norge, hvilke ej stemme overens med det Danske Sprog» (268 Sider. Add. 106, 2) og »Om Sproget eller Mundarten i Øvre Tellemarken i Norge» (Add. 106,1). — I Rigsarkivet ligger »Devegges Samlinger til Norges Topografi», en stor Mængde Smaaasedler fordelte i 17 mindre Pakker, hvoraf et ikke ubetydeligt Antal omhandler Oslo, Christiania og Christianias Omegn, medens de øvrige angaar andre Købstæder, Steder paa Landet og Norge i Almindelighed (Aflevering fra Museet for nordiske Oldsager, Regist. 107).

¹² Christian Ramus (1765—1832) var 1795—1831 Bibliothekar ved det Classenske Bibliothek, fik 1799 Ansættelse ved Møntcabinettet, 1801 Inspecteur, 1821 Directeur; han blev 1802 titulær Professor.

som for saa meget andet, interesseret sig for Numismatik og havde da med andre Sager ogsaa en lille Möntsamling, hans Lyst til at samle tiltog med Aarene, men da hans smaae Indtægter ei tillode ham at kjøbe kostbare og pragtfulde Sager trøstede han sig med mindre kostbare, men dog sjeldne Böger, Kobberstik, ofte af ringe Værd, Malerier, Naturalier, Glas, Stokke, dertil kom endnu Mønter og Medailler, og hvad der var ham meget egent, var gamle Violiner, han spille selv dette Instrument og vidste hvor kostbare de fortrinlige ældre italienske vare, om han end ikke opnaaede at finde en af første Rang troede han dog at have opsnuset et Par saadanne og da han døde efterlod han sig 22 Violiner af meget forskellig Værd. Han samlede ogsaa paa gamle Lommeuhrværker, idethele paa Alt.¹³

Naar man nu troede at han skulle have levet et ensomt og glædelöst Liv tog man meget Feil, han tog vel ikke Deel i Forlystelser, men hans Samlinger og Omgang med andre Samlere var hans Glæde, til udenlandske Forbindelser, udvidede hans altid noget frygtsomme Character det ikke, men ingen Bøghöker, Vexeleer, Marskandiser eller lille Auction undgik hans Opmærksomhed; og der maatte ikke gaae nogen Uge, ja ikke en Dag, uden at han jo erholdt noget og da han var beskeden i sine Ønsker og gik i saa mange Retninger var altid et eller andet at fange. Det hørte til hans Glæder at kunne vise til Venner hvad han saaledes havde faaet.

Ramus som havde den Fortjeneste af usammenhængende Masser at have ordnet og beskrevet de antike Mønter i det kgl. Möntkabinet,¹⁴ faldt paa at ville gjøre noget lignende for den danske Suitte, men snart fandt han at det ikke var saa ganske let at arbeide sig ind i et til de for ham fremmede Fag. Han vidste at den beskedne Devegge med Jernflid havde aftegnet alle de ældre danske Mønter, han kunne overkomme og at disse Tegninger vare paalideligere end Kobbere stukne af Kobber-

¹³ Fortægnelse over de af afdøde Inspecteur ved det kgl. Mönt- og Medaille-Cabinet, Cancelliraad og Ridder af Dannebrog, Ole Devegge, forhen Bibliothekar ved det Classenske Bibliothek, efterladte Malerier, Haandtegninger og Kobbere, en Portrait-Samling, sjeldne musikalske Instrumenter, slebne Ædelstene, Naturalier samt en Deel af hans udmærkede Bogsamling, som Tirsdagen den 6te Juli og følgende Dage ved offentlig Auction bortsælges i Gaarden Nr. 3 og 4 paa Hjørnet af Gammeltorv og Frederiksberggaden. Khn. 1847. — Desuden efterlod Devegge sig en stor Samling Billeder, som var testamenteret til Antiquarisk topografisk Archiv (nu i Nationalmuseet).

¹⁴ *Catalogus numorum veterum Græcorum et Latinorum musei regis Daniæ. Hafniæ 1816.* 3 Vol. Det er dog sandsynligvis Möntcabinettets Chef, Overkammerherre Hauch, der tog Initiativ og tilskyndede Ramus til at paabegynde det nævnte Corpus over danske middelalderlige Mønter (før 1448).

stikkere, der ei kunne læse Mönternes Indskrifter, men mekanisk efterligne dem. — Han ikke alene laante Tegninger af Devegge, men lod denne tillige udføre alle dem, han ville lade stikke til det nye Værk. Saa gavnligt og nyttigt dette nu var i det det skaffede Devegge Indtægt og Ramus rigtige Tegninger, saa var dette dog Anledning til mange Meningsforskjelligheder. Det var f. Ex. Devegge meget imod at det nye Værk skulde begynde med en Feil, nemlig ei optage den ældste danske Mönt, fordi den laae i Stockholms Kabinet.¹⁵ Ramus var naar han havde yttret noget ei let at overbevise, og faae til at tilstaa, at han havde feilet, hans Stolthed tillod ham ei dette, imidlertid da denne, da unique Mönt blev lagt paa hans Bord, maatte han give efter, og som en Slags Erstatning skrev han en særskildt lille Afhandling om de tre nordiske Rigers ældste Mönt;¹⁶ men det var ikke altid at der kunne tilveiebringes saadanne slaaende Beviser, som førte de gamle Mönter til deres rigtige Plads.

En egen Frygtagtighed som var Devegge medfödt og som tillige grundede sig i at ikke kunne faae sagt hvad han ville paa en saa bestemt og elegant Maade, som han tragtede efter, gjorde at han ei kunde arbeide hurtigt, et Brev var ham allerede en Byrde han skrev det ofte om, og betænkte sig saa længe at Brevet blev liggende, af samme Grund arbeidede han helst selv anden og saaledes blev Fortegnelserne over Frosts og Timms store Möntsamlinger til.¹⁷

Da Ramus pludselig 1832 fandtes siddende död paa en Bænk ved Ordrup,¹⁸ var der Ingen som vidste Besked om det kgl: Möntcabinet,

¹⁵ Breve i Möntsamlingens Arkiv viser, at Thomsen var Mellemand i denne Sag. Den 19. Nov. 1824 tilskrev Dr. Rutström, Chef for Kungl. Myntkabinettet i Stockholm, Ramus og meddelte, at han paa Cancelliraad Thomsens Begæring havde sendt ham »den berømte Mynt af Svein Rex ad Dener» til Eftersyn. Den 25. samme Maaned sendte Thomsen Ramus denne Sven Tveskægs Mönt til Eftersyn og Undersøgelse. Denne ejendommelige Sag er udførligt omhandlet af Bengt Hildebrand: C. J. Thomsen och hans lärda förbindelser i Sverige 1816—1837 (Upps. 1937) S. 474—486.

¹⁶ Om nogle gamle Mynter, der sandsynligen ere at ansee som de ældste, der i de Nordiske Riger, eller i de Nordiske Regenters Navne ere slagne. Det skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter 21. Bind. Khn. 1826.

¹⁷ Den af Hans Henrik Frost, Justitsraad, Inspecteur ved Vaisenhuset og Lehnsskriver, efterladte Mynt- og Medaille-Samling. I—II. Khn. 1826—27. — Fortegnelse over Georg Friderich Timms udmærkede Mynt- og Medaille-Samling I—III. Khn. 1831, 1832 og 1834. — Arbejdet paa Frosts Katalog medførte iøvrigt adskillige Ærgrelser for Devegge paa Grund af Uenighed om Honoraret med Arvingerne.

¹⁸ Den 11. Juli under Sommerophold i Ordrup. »Han havde sat sig paa en Bænk og sendt sin Tjener ind i Huset; da fik han et Anfald af sin Sygdom [Epilepsi], og man fandt

man tilkaldte mig og jeg fandt, at den eneste der vidste noget derom var Devegge, man gav da et kongel: Commissorium, at Cabinettet skulle overleveres til os af Arvingerne efter Ramus. Dette var nu en langt mere indviklet Sag end jeg havde troet, da Ramus meget sjældent kom i Cabinettet, havde han dels for sit Værk, dels af indkomne Fund, mere end 10,000 af Cabinettets Mønter i sin Bolig;¹⁹ men da Devegge var en tro og kyndig Arbejder, lykkedes det os, efter med Arvingerne og Rettens Betjente at have været 70 Gange i Cabinettet, at kunne indberette at alt var fundet paa 7 Stk. nær af mindre Værdie, og efter vor Indstilling opgav man at gjøre Krav derpaa.²⁰

Nu indtraf en Forhandling, der havde de vigtigste Følger, nemlig Besættelsen af den Post Ramus havde havt ved det kongel: Møntcabinet.

Af flere Grunde udviklede man for mig, at denne Post tilkom mig og at jeg skulle ikke taale at nogen anden blev ansat ved den og mindst over mig. Jeg modstod Gud ske Lov Fristelsen og gjorde alene den Betingelse, at blev jeg ansat, da maatte og min gamle Ven Devegge tillige ansættes.

Prinds Christian (senere Christian VIII) interesserede sig for Brøndsted, der havde et Navn i Udlandet, var Kjender og Samler af de antike Mønter, men var fremmed for de nordiske.²¹

ham liggende i Grøften aldeles hjælpeløs; kort efter at han var baaren ind, udaandede han.» Museum, Tidsskrift for Historie og Geografi, Aargang 1896 I S. 141—193 og 249—279: Breve fra Numismatikeren Christian Ramus paa hans Udenlandsrejse 1789—1793, meddelte af Provinds-Arkivar G. L. Wad. Han blev begravet paa Gjentofte Kirkegaard, hvor Mindestenen endnu er bevaret, medens Graven forlængst er sløjfet.

¹⁹ »I mangfoldige Aar, lige til sin Død, boede Ramus i den Gang nye røde Gaard Kronprindsessegade Nr. 4 i Stueetagen . . . Herfra havde han kun faa Skridt til Kabinettet paa Rosenborg . . . Da han bestandig var ugift, havde han boende hos sig sin Tjener, Nordmanden Rasmus Andersen og dennes Hustru; de styrede hans Hus, og Andersen, der overlevede sin Herre et Par Aar, fik af Ramus' Slægt det Skudsmaal, at han havde tjent sin Herre i 28 Aar med sjelden Troskab og Hengivenhed.» Wad, anførte Sted S. 278.

²⁰ De vidtløftige Aktstykker i denne Revision af Møntkabinettet, der dengang omfattede ca. 60 000 Exemplarer, opbevares i Samlingens Arkiv. — Det var den 13. Juli, at Thomsen og Devegge fik Constitutionen; ved Skrivelse af 20. November, hvori de forelagde Resultatet, afsluttede de deres Arbejde, som de anmodede om at faa prøvet af uvildige sagkyndige. Dertil udsaa Falbe og Freund, som udstedte Attest om, at alt var paa det nøjeste undersøgt, den 10. December s. A. I Skrivelse af 14. Januar 1833 frafaldt Chefen, Overhofmarskal Hauch, ethvert Krav til Dødsboet, idet der vel savnedes 29 Mønter, men paa den anden Side forefandtes 48 Mønter for meget. Jævnfør hermed Bengt Hildebrand, Anførte Værk S. 606.

²¹ Brøndsteds Samling af antike Mønter kom i Thorvaldsens Besiddelse (se Anmærkning 3). Brøndsted mente at have deponeret den hos Thorvaldsen som Sikkerhed for et Laan

Da Ramus havde havt stor Lön, lettede det Sagen og alt blev arangeret paa den for Cabinettet og os alle bedste Maade. — Brøndsted blev udnævnt til Directeur, jeg og Devegge til Inspecteurer ved Cabinettet. Lön-
nen blev deelt imellem os, saaledes at Directeuren blot erholdt 100 rd
mere end Inspecteuren (500).²² Hvad jeg under Hauchs (Overhofmar-
skalk) altfor sparsomme Overbestyrelse vanskeligen, eller slet ikke ville
have faaet sat igjennem og udrettet, fik Brøndsted ved den ham egne
Energi og Indflydelse bragt tilveie, saaledes, at Localet blev udvidet, Ca-
binettet offentlig tilgjengelig,²³ en stor Copie Samling anlagt,²⁴ et ud-
mærket Haandbibliothek anskaffet,²⁵ og en Gavebog, hvori alle Gaver
indførtes, begyndt,²⁶ Doubletter og overflødige Sager anvendt,²⁷ kort han

eller Pengeforstrækning; medens Thorvaldsen hævdede at have købt Samlingen. Dette Mel-
emværende, som aldrig blev afgjort, medførte varigt Uvenskab mellem de to udmærkede
Mænd.

²² De tre Embedsmænd ansattes den 23. September 1832. — Devegges Bestalling, ud-
færdiget den 7. Oktober, skulde indløses ved Rentekammeret med 54½ Rbd. rede Sølv.
— Ved Skrivelse af 25. September paalagde Hauch Thomsen og Devegge med lige Ansvar
at paaskynde Udgivelsen af Møntværket.

²³ Dette skete 1835. Der var aabent for Publikum hver Mandag og Løvedag fra Kl.
11 til 1. Se: Efterretning om det Kongelige Mynt- og Medaille-Cabinet og dets nuværende
Indretning; med en kort Udsigt over de Stykker som nu ere fremlagte til Skue. Redigeret
af Cabinetkets Embedsmænd, Khn. 1835.

²⁴ Copisamlingen omfattedes af Brøndsted med særlig Interesse; dens Tilblivelse og For-
øgelse gav ham Anledning til flere Udenlandsrejser. Allerede i Oktober 1832 rejste han til
London og Paris for at købe for 200 Specier Paster af sjældne Mønter. Ved Brøndsteds
Død fyldte den 9 store, smukke Skabe, og den omtales med berettiget Stolthed af Thomsen
i Fortalen til første Del af Devegges Katalog som den største eksisterende Samling af denne
Art. Møntsamlingens Studerende blev fortrinsvis henvist til Benyttelsen af Copisamlingen
og fik kun undtagelsesvis Adgang til den originale Samling af antike Mønter.

²⁵ Samlingens Bibliothek blev først katalogiseret efter, at det var blevet overordentlig
forøget ved Devegges testamentariske Gave. Det talte da ca. 1 500 Tryk (1936: ca. 7 500).

²⁶ Gavebog, »begyndt i September Maaned 1835» (autoriseret af Overhofmarskal Le-
vetzau 6. Februar 1847). — Samtidigt anlagdes en Bytteprotokol (autoriseret af Hauch
2. September 1835). — En Fundprotokol var begyndt af Ramus 1801 (autoriseret 6. Fe-
bruar 1847). — Og som den sidste af de stadig førte Tilvækstprotokoller begyndtes en Kø-
beprotokol i Januar 1846 (autoriseret 6. Februar 1847).

²⁷ Saaledes bortauktioneredes Doubletter af antike Mønter 1838 (Catalogus numerum
e serie Romana duplicatorum quos ex auctoritate regia venales exhibent Numophylacio
Daniæ Regio Præfecti, publica auctione in atrio arcis regiæ Havniensis *Rosenborg*, primo
et sequentibus diebus mensis Septembris anni labentis MDCCCXXXVIII^{vi}, constitu-
enda). Auktionen omfattede 3 691 Numre og indbragte netto 1 596 Rbdlr. Desuden ind-
smeltedes overflødige Guldmonter (Doubletter). Derimod var det — efter Nutidens Op-
fattelse — et beklageligt Fejlsyn, naar Brøndsted 1839 med indhentet Tilladelse lod 31
tyske Guldmedailler realisere for 1 152 Rbdlr.

fik udrettet saa meget at vi senere blot have havt at fortsætte og udvide hvad han indførte.

Brøndsted havde dertil den for en Chef gode Egenskab, at han lod alle Retninger gjelde og fremmede velvillig alt hvad der blev ham foreslaaet og som han fandt rimeligt, han erklærede f: Ex: at han ikke havde befattet sig med den orientalske Numismatik, men ville vi andre deri foreslaae noget anskaffet, var han strax villig og sagde, intet bör være Stedbarn i Cabinettet. — Paa den gode Maade alt var indrettet og udført, blev det en Behagelighed at arbejde i Cabinettet og Brøndsted, der havde flyttet alt Arbeide op i selve Cabinettet, omtalte ofte at han der havde tilbragt nogle af de fornøieligste Timer han havde havt i Kjøbenhavn.

Brøndsted havde Øie og Interesse for et smukt og hensigtsmæssigt Arrangement, de gamle Skabe bleve forøgede med nye, udvendig i samme Form som de gamle, men indvendig langt hensigtsmæssigere indrettede.²⁸ — Ramus havde begaaet den Feil ikke at tænke paa at Samlingen forøgedes, der var altsaa ikke bevaret Plads til at tilføie hvad der efterhaanden erhvervedes, og saaledes modtog man Samlingen som afsluttet, hvortil var föiet 11 Supplementer, den naturlige Følge heraf var, at ville man see om en Mönt fandtes forud i Samlingen eller ei, maatte man eftersee 12 Steder.

Devegge gav sig strax ifærd med at omlægge den hele romerske Suite, saaledes at alt hvad man fandt eller erholdt strax kunne indlægges paa det Sted, hvor de efter Systemet skulle findes, men det var ikke alene den romerske Suite der maatte omrangeres, men alt og man kan dristig sige, at nu ligger ikke et eneste Stykke der, hvor det fandtes efter Ramus. Naar man erindrer at Cabinettet i Tidernes Løb er bleven forøget med $\frac{1}{3}$ mere end man forefandt, vil det indsees hvor nödvendigt dette vitløftige Arbeide var, men det glædede den gamle Samler og med en vis Stolthed viste han, naar noget enten ret sjældent eller rigt var samlet.

Endnu förend denne Tid indtraf en Begivenhed, der havde en betydelig Indvirkning paa hans egen private Samling.

Devegge havde en eneste, men meget begavet Søster, hun gjorde et

²⁸ De prægtige gamle Skabe var udført af Snedker Speer efter Wiedewelts Tegninger, approberede af Kongen den 15. Februar 1782. De passede glimrende i de smukke Sale paa Rosenborg, men er aldrig kommet til deres Ret i Lokalerne i Prinsens Palais, hvortil Samlingen overflyttedes 1867. — Georg Galster: Det kongelige Myntcabinet efter Johs. Wiedewelts Tegninger 1781. Kulturminster I, udgivne af Selskabet for dansk Kulturhistorie (Khn. 1939) S. 115—136.

saa stærkt. Indtryk paa Philosophen Treschov, der senere i Norge blev Statsraad, at han forlangte at skilles fra sin Kone, som han havde et Par Døtre med og efter de lovbefalede 3 Aar, ægtede han Devegges Søster,²⁹ Frugten af dette Ægteskab var en Søn, der skal have været meget begavet og Devegge omtalte ham altid som Fremtidens Haab, men da denne Søn blev 15 à 16 Aar gammel døde han. Den gamle Philosoph blev ved dette haarde Stød, mindet om at beskikke sit Huus, og han fandt de burde sikre Devegge en Arvepart efter hans Kones Moder, Pengene stode dels i et Huus som Treschov havde kjøbt, dels vare de i sin Tid indsadt hos en Handelsmand hvis Boe var under Administration — imidlertid kom efterhaanden denne Arv ind, som bevirkede at han nu kunne kjøbe større Sølvmonter og Medailler til sine Samlinger. — Nogle af Devegges Venner opmuntrede ham til igjennem sin formaaende Svoger, at søge en Ansættelse i Norge; »hvorfor skulle jeg det, sagde han, jeg veed jo at af alt det som interesserer mig findes endnu slet intet i Christiania».

Da hans Søstersøn var død og han altsaa ingen nærmere Arvinger havde, forestilte jeg ham, at naar han døde og ingen testamentariske Bestemmelse havde givet, ville hvad han med saa megen Møje og Opofrelse havde samlet blive et Bytte for Vexelererne, Maskandisere o. s. v., dette virkede og han bestemte sig til at ville gjøre et Testament, fornemmelig til Fordel for Møntkabinettet. Da Brøndsted erfarede dette, fik han, ved sin Indflydelse, Devegge udnævnt til Cancelliraad,³⁰ men en Hovedvanskelighed bestod i at faae dette Testamente skrevet i en Stil som tiltalte den gamle Mand, som ytrede »saadant skriver jeg ei og jeg kan derfor ei underskrive det». Brøndsted gav en ny Concept som han rettede og tilføjede et og andet og jeg fik ham til paa lovmæssig Maade, at lade det bekræfte, især da dette kunne skee uden at Testamentet blev læst og han senere kunne forandre og tilføie noget til dette Document.³¹

²⁹ Niels Treschow (1751—1833), Professor ved Universitetet i Christiania 1813, Statsraad 18. November 1814, var gift tre Gange. Med sin anden Hustru, Christiane Frederikke Oldeland, havde han tre Døtre. Han ægtede 1802 Catharina Devegge (1771—1838). Thomsen har besynderlig nok glemt Devegges anden Søster Marie.

³⁰ Det var Thomsen selv (og ikke Brøndsted), der lod Devegges Beslutning om sin testamentariske Gave gaa videre til Hauch, der officielt tilskrev Devegge et Takkebreve den 1. August 1836. Som Paaskønnelse blev Devegge samme Aar udnævnt til Ridder af Dannebrog. — Derimod blev han først den 22. Januar 1839 virkelig Cancelliraad (samme Dag, som Thomsen udnævntes til virkelig Justitsraad). Denne sidste Ære kostede Devegge 3 Rbdrl. 72 β i Quartalet i Rangskat.

³¹ Uddrag af Devegges Testamente er aftrykt i Thomsens Fortale til første Del af Kataloget over Devegges Møntsamling.

Allerede ved den lille Arv var hans Stilling forbedret, den blev det endnu mere da han 1836 udnævntes til Bibliothekar ved Classens Bibliothek.³² Han indflyttede i en større Leilighed,³³ anskaffede sig flere Meubler. Der var altid enten et Maleri eller nogle Mønter som interesserede ham mere end at anvende Bekostning til anstændige Rammer om de bedre Malerier, eller anskaffe passende Betræk til Stole og Gardiner og han døde uden at have haft Penge tilovers hertil.

Bibliothekarposten passede ham aldeles ikke, han skulle give motive-rede Indstillinger om kostbare Værkers Anskaffelse, træde i Forbindelse med udenlandske Boghandlere, attestere Regninger o. s. v. noget der for ham var en Byrde, og da han følte sig trykket af Alderdomssvaghed, arangeredes det saaledes at han afgik fra Bibliotheket med en Pension, hvorved han fik i aarlig fast Indtægt 2—300rd,³⁴ dette bekymrede ham meget mere end det burde, han talte om at maatte flytte i en mindre kostbar Leilighed, ei at kjøbe Sager o. s. v.

Da jeg kjendte hvor tjenlig det var at han ingen Forandring gjorde, søgte jeg en Audients hos Kong Christian VIII, forestilte ham Sagen, og sagde, dersom Deres Majestæt ville give ham i personligt Tillæg det han nu taber, vil det egentlig kun være at laane ham disse Penge, thi han vil hverken gaa bedre klædt, boe eller spise bedre, men alene vedblive at kjøbe noget mere til den Samling, han har testamenteret Møntcabinet-tet, Kongen loe og sagde kun, saa ville vi laane ham som personlig Tillæg hvad han mister.³⁵ Da Kongen blev bekjendt med Betydningen af Devegges Testamente, udnævnte han ham til Ridder af Dannebroke.³⁶ — Især at Devegge ei tabte i Indtægt gjorde nu en meget god Virkning, og meget mere end Ridderordenen, der generede ham.

³² Ved Ramus' Afsked fra det Classenske Bibliothek den 1. Februar 1831, ansattes Macdougall i hans Sted; som Plaster paa Forbigaaelsen fik Devegge et aarligt Løntillæg paa 150 Rbdlr. Den 1. Februar 1836 blev Devegge endelig første Bibliothekar med aarlig Løn af 600 Rbdlr. Sølv.

³³ Devegge boede fra Oktober Flyttedag 1829 paa Hjørnet af Lavendelstræde og Kattesundet (N:o 95, nuværende Nr. 18) i en Treværelsers Lejlighed paa anden Sal t. v. og betalte herfor 90 Rbdlr. Sedler halvaarligt. — Fra Paasken 1836 boede han paa Hjørnet af Gammeltorv og Frederiksberggade (nuværende Nr. 1 A) og betalte 115 Rbdlr. halvaarligt i Leje. — Ved Nedrivning af Ejendommen 1909 gjordes iøvrigt et Fund af Mønter fra 1730—32, som i sin Tid har været nedlagt i Grundstenen.

³⁴ Devegge afgik fra Bibliotheket den 21. April 1842.

³⁵ Den 6. Juli 1842 udnævntes Thomsen til Directeur for Myntcabinettet, Commandeur-Capitain Falbe beordredes til at deltage i Inspecteur-Forretningerne og Devegge fik et personligt Tillæg paa 300 Rbdlr. aarligt.

³⁶ Dette var allerede sket 1836, se Anmærkning 30.

Ved den Timmske Auction anskaffede han mere end for 1000rd, for øvrigt var det fornemmelig hans Attraa, at komme i Besiddelse af Stykker, som han vidste manglede i den kgl: Samling.

Da man kjendte disse Kjøb og Bestemmelser, tog man ved Anskaffelsen til Möntcabinettet Hensyn hertil og derfor vare mange især Suitten af de nyere Mönter yderst svagt repræsenterede i Cabinettet, man købte kun hvad Devegge ei ville have, da man vidste at alt hvad han købte ville erholdes efter hans Død.

Imidlertid hengik Aaringer, uden at Devegge forandrede sin Leve-maade eller Beskjeftigelse, han følte sig blot svagere, som caracteristisk Træk kan jeg anføre at han i mange Aar ei havde været uden for Kjöbenhavn og i alt kun to Gange i Dyrehaugen.

Med Möntskabe, til at gjemme sin nu store Samling, gik det omtrent som med Rammer til Malerier og Stolebetræk. — Han fik et eneste udført med stor Omhyggelighed af en gammel Snedker, da dertil var hængaaet mange Penge lod han det blive derved og hjalp sig med gamle daarlige Skabe, som han enten tilbyttede sig eller købte paa Auctioner. Alle større nyere Sölv- og Guld-Mönter, som havde Metalværdi, havde han hver indviklet i Omslag, hvorpaa var skrevet Oplysninger om Stykket det indeholdt, og disse gjemte han i Ruller og Poser i en stor Jernpengekiste og paa andre Steder, hvor man mindst kunne vente at søge saadant, f. Ex. i et Spisekammer bag tomme Flasker, bag hans Böger i Bogreolerne, denne Forsigtighed var ikke ganske uden Grund thi Politiet havde advaret ham og ladet ham vide at det var forraadt, at man havde den Plan at ville gjøre Inbrud hos ham og bestjele ham.

Tjenestefolk havde han egentlig ingen af, en gammel Kone (senere et ungt Fruentimmer, temmligt mistænkeligt) kom om Morgen og en Karl gik nogle Ærinder, om Middagen spiste han paa forskjellige Spise-quarterer, som han forandrede, sædvanlig af den Grund at man gav ham for store Portioner, som han ikke vel taalte og blev forført til at spise naar de vare satte for ham. — Aftenen tilbragte han sædvanlig hos en eller anden Ven eller Familie han kjendte.

Naar han saae, især danske Mönter i udmærkede Exemplarer eller som han vidste vare sjeldne, synes han at de maatte bevares og han købte dem uagtet han alerede havde lignende, derfor findes mange Doubletter ved hans danske Suitte.

I Efteraaret 1846 blev han svagere og følte Alderdommens Besværligheder, især generede en Skade ham, som han ved Forsømmelse havde tildraget sig paa den ene Fod. — Jeg besøgte ham og fandt ham senge-

liggende, omendskjönt jeg ventede, han kunne komme sig, forestilte jeg ham at selv naar adskillig Gjeld var betalt og nogle Legater, hvoriblandt den store til Möntcabinettet var afholdt, ville der dog blive Penge tilovers, som han kunne disponere over, da han omsider indsaae dette, opmuntrede jeg ham til at föie en Codicil til sit Testamente, hvorved han bestemte forskjellige, deriblandt legerede han 1000rd til en Datter af Treschovs fraskilte förste Hustru, fordi hun havde havt Agtelse for hans Löfter, og saaledes flere mindre Summer, men alle med det Tillæg, dersom der findes Midler dertil, de fandtes og ere alle forlængst udbetalte.³⁷

Smertefuld var ikke hans Sygdom, den antog Character af Koldbrand i Tærne, han ville ingen Forandring gjøre i sine Omgivninger, en Læge og hans gamle Barber saa til Födderne, en Karl som i flere Aar havde gaaet hos ham og en ung Kone der ligeledes besörgede det nödvendige, fandt om Morgenen d: 16 Jan. 1847 Dörene lukkede, de begyndte at frygte der kunne være mödt noget, man sendte Bud til mig og til en Smed, vi fandt da at den Gamle om Natten var staaet op af Sengen og laae nu död paa Gulvet idetmindste uden Bevisthed. — Han saae mild og rolig blot afkræftet ud, saaledes som Forholdene vare komne, men jeg kunne ikke andet end takke Gud for at han var bleven forskaanet for et langt og smertefuld Sygeleie. — Jeg drog Omsorg for at intet forvanskedes i denne med Sager fyldte men af Mennesker nu öde Bolig.

(Faa Dage efter samlede Möntcabinettets Embedsmænd, Kammerherre Falbe,³⁸ paa Christian VIII:s Vegne med nogle af hans Venner.) Pastor

³⁷ I Henhold til disse Codiciler udbetaltes 1 000 Rdr. til Treschovs Datter, Enkefrue Justitsraadinde Dahl, 200 Rdr. til Fru Anne Dorthea Elisabeth Rödder, Enke efter Toldkasserer Poul Rödder, og 100 Rdr. til Devegges »Opvarter», Simon Mortensen. — Auktionerne indbragte følgende Beløb: (24. Aug. 1847: Meubler og Effecter) 647 Rdr. (÷ Omkostninger: 95 Rdr.), (6. Juli 1847: Malerier etc.) 2 678 Rdr. (÷ Omkostninger: 935 Rdr.), (1851) 1 626 Rdr., (1866) 1 827 Rdr., (1867) 3 995 Rdr. Skönt de tre Møntauktioner saaledes indbragte 7 448 Rdr., slugte ogsaa her Omkostningerne ved Katalogiseringen m. m. et uforholdsmæssigt stort Beløb (4 816 Rdr.). Ikke des mindre blev der ved Boets endelige Afslutning et Overskud paa 10 744 Rdr. 38 β, som udlagdes Københavns Hovedkasse som arvingløs Kapital. — Skiftecommissionens Boers Pakker Nr. 63 Afdeling 1846/47 Protokol 1. Landsarkivet.

³⁸ Christian Tuxen Falbe (1791—1849) var som ovenfor nævnt 1842 beordret til at deltage i Inspecteurforretningerne ved Myntcabinettet; den 25. Juni 1846 var han blevet Kammerherre, 19. Marts 1847 blev han Directeur for Christian VIIIs archæologiske Samling paa Amalienborg. Se iøvrigt Dansk Biografisk Leksikon VI (1935) S. 555 f.

Paulli,³⁹ som vel kun lidet havde kjendt ham, men skaffet sig paalidelige Efterretning, holdt i Sörgehuset en smuk og meget passende Tale om min gamle Ven og derpaa nedlagde vi den trette Olding lige ved det Yderste for Gravcapellet paa Assistents Kirkegaarden, jeg kommer der aldrig, uden at besøge hans Grav,⁴⁰ men det sande Minde har han reist sig i vort Möntcabinet og dette vil bevare der i taknemmelig Erindring, denne Mand, saa længe som det er til.

*

Som et lille Tillæg til gamle Thomsens Minderune over sin Ven og Medarbejder, nedskrevet kun en Maanedstid før Thomsens Død, kan her gengives Professor Magnus Petersens levende Skildring af de ideelle Arbejdsvilkaar paa Möntkabinettet i Devegges sidste Leveaar:⁴¹

»Imedens jeg arbejdede for Falbe og Dr. Müller kom jeg én Gang om Ugen paa Möntkabinettet, der da var paa Rosenborg Slot i en Del Værelser i Hovedetagen. For at komme dertil maatte man passere en lang Corridor i Stueetagen og op ad en Stentrappe til en stor Sal foran Kabinettet. Her og i Korridoren var en Del gode Malerier, Portrætter af historiske Personer, Møbler og mange andre mærkelige Sager, som jeg i de følgende Aar oftere kom for at tegne til forskellige illustrerede Tidsskrifter. Möntkabinettets Arbejdsværelse var ogsaa Bestyrelsens Samlingssted tre Gange om Ugen, men særlig om Fredagen. Værelset laa i den sydligste Karnap; ved Enden af det store Bord i Værelset sad Museumsinspekt. Dr. Ludvig Müller — det blev mig sagt, at her var tidligere Brøndsteds Plads, medens han var Direktør for Samlingen. Ved den lange Side af Bordet sad Thomsen, og ved Siden af ham den lille, gamle, krumryggede Nordmand Devegge, der var en ivrig Møntsamler. Han havde altid et smilende venligt Udtryk i sit rynkede Ansigt, der kun lidet stemmede med hans haarde norske Udtale. Ligeoverfor dem sad Assistent Læssøe, og atter ved hans Side var Kammerh. Falbes Plads, han bragte altid et livligt Pust ind i de lærde Numismatikeres Diskussioner.

³⁹ Just Henrik Voltelen Paulli (1809—65) var Præst ved Slotskirken 1837—57 og Hofpræst fra 1840. Schousboe i Bricka: Dansk Biografisk Lexikon XII (1898) S. 573—6.

⁴⁰ Trinitatis Assistens Kirkegaard Litra P Nr. 126. Executorerne i Devegges Bo forsøgte at sætte en Mindesten og glemte (efter Thomsens Død) at sørge for Gravstedets Vedligeholdelse. Heldigvis har Kirkegaarden siden inddraget Stedet, der var købt for hundrede Aar, i et lille Anlæg.

⁴¹ J. Magnus Petersen: Minder fra min Virksomhed paa Arkæologiens Omraade fra 1845 til 1908. Trykt som Manuskript for Familie og Venner (Kh. 1909) S. 19 f.

Undertiden kom ogsaa Slotskommandanten Oberst Sommer op i Kabinettet og underholdt sig med Bestyrelsen, ligeledes mødte ofte fremmede Lærde og Møntsamlere i Samlingen. Da jeg ved mit Tegnearbejde maatte have et stærkere Lys, end det der faldt ved Bordet fra de faa Vinduer, fik jeg Lov at staa ved et af disse, og da mit Arbejde ikke optog mig mere, end at jeg kunde høre, hvad der taltes om, glædede jeg mig meget over Alt, hvad de lærde Mænd fortalte, og jeg lærte en hel Del deraf.»

Desværre har den udmærkede Kunstner forsømt at aftegne Interiøret med Deltagerne i Bestyrelsesmøderne, og der eksisterer ikke noget Portræt af Devegge. Som Slutvignet sættes da her et Drikkehorn, der som et Slægtsklenodie i Aarhundreder opbevaredes paa Deveggestuen i Hallingdalen, og som Devegge pietetsfuldt 1846 sendte som Gave til sit Fædrelands Universitets Oldsagssamling, hvorfra det 1918 er afgivet til Norsk Folkemuseum.

